

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous 28.11.2017

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone

Läsnä: Tarja Turunen (pj), Mirja Anttila (sihteeri), Hannele Dahl, Ilkka Haataja, Liisa Hilander, Outi Hintikka, Tarja Mäkinen, Jaakko Tuohiniemi

Etäyhteydellä: Maria Forsén, Ellinor Hjerpe, Henna Paajala, Irene Piippola, Ellinor Hjerpe

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.20.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Ryhmän kokoonpano

Seuraavalla toimikaudella ryhmään kuuluvat:

Mirja Anttila (Kansalliskirjasto)

Hannele Dahl (Museoviraston kirjasto)

Maria Forsén (Åbo Akademis bibliotek)

Ilkka Haataja (Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kirjasto)

Liisa Hilander (Turun yliopiston kirjasto)

Outi Hintikka, BTJ (asiantuntijajäsen)

Susanne Holmlund (Tritonia)

Tarja Mäkinen (Kansalliskirjasto)

Satu Niininen (Kansalliskirjasto)

Jaakko Tuohiniemi (Helsingin yliopiston kirjasto)

Tarja Turunen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto)

4. Uusi sisällönkuvailuohje

Kirjastoverkkopäivien työpaja 24.10.2017

Tarja Mäkinen lupasi varmistaa, onko työpajan sisällönkuvailuohjetta käsitelleeseen osioon tullut palautetta.

Keskusteltiin siitä, onko ryhmän syytä ottaa ohjeessa kantaa kiinteämittaisten tai vaihtuvamittaisten kenttien käyttöön silloin kun molemmissa on mahdollista ilmaista samaa asiaa. Sovittiin että laaditaan kysely kiinteämittaisten kenttien käytöstä ja koodien hyödyntämisestä kirjastoissa.

Uusi ohje on käytettävissä Alephissa ja se on linkattu Marc21-sovellusohjeeseen ja Melindan toimintaohjeeseen. Pyydetään korjaamaan oikea linkki myös Marc21-formaatin sivulle. Ehdotetaan ohjeen lisäämistä myös Kirjastot.fi/luettelointi -sivulle palautteen kautta ja lähetetään ohjeen julkaisusta tiedote Kansalliskirjaston viestinnän kautta.

Kuvailtavan aineiston kohderyhmä

Kohderyhmä-termistö on tulossa Metatietosanastoon. Toivottiin että kohderyhmä tulisi myös Finnaan, mutta sovittiin että pyritään ensin saamaan se näkyviin Melindassa. Melindan talonmiehen tuokioon ehdotettiin aiheeksi Finna-näkökulmaa.

Ohjeen kehittäminen

Lisättiin ohjeen sivulle huomautus mahdollisuudesta lähettää palautetta siskuvailu-listan kautta, koska ohjeen kommentointi ei onnistu ilman haka-kirjautumista. Palautteisiin vastataan joko heti listalle, tai ilmoitetaan listalla, että asia tuodaan kokouksen käsittelyyn. Sähköpostiin tulleet kommentit voi myös siirtää wikiin. Irene huomautti, että kysymykset nousevat käytännön kuvailutilanteissa, joten on hyvä aina vastata mahdollisimman pikaisesti.

Ryhmä pohtii seuraavalla toimikaudella, tehdäänkö ohjeeseen tarkennuksia ja otetaanko kantaa siihen mitkä ovat sisällönkuvailussa ns. ydinelementtejä – millaisia suosituksia ryhmä voi laatia ja mikä on kuvailevan organisaation päätettävä asia.

5. YSAsta YSOon siirtyminen – sisällönkuvailun koulutustarpeet

Sovittiin että ryhmä on mukana järjestämässä koulutusta, Mirja toimii yhteyshenkilönä Finto-tiimiin.

Koulutukseen toivottiin mahdollisuutta osallistua etäyhteydellä. Aiheiksi kaivattiin ainakin ketjutustematiikkaa: voiko sitä jatkaa, mitä tapahtuu vanhoille ketjuille tietokannoissa jne. Musiikin osalta muutos on laajempi, koska samalla ollaan siirtymässä Lajityyppi- ja muotosanaston käyttöön ja osa termeistä pitäisi konvertoida siihen YSON sijasta. Musiikkiaineistolle toivottiin omaa osiota tai jopa erillistä koulutusta. Myös fiktioaineisto on syytä huomioida, vaikka kyse ei olekaan fiktiosanastosta. Tärkeä ottaa esiin myös uudet sanastokoodit ja kielen osoittaminen aina koodin yhteydessä. Esimerkkejä kaivattiin konkretisoimaan asiaa. Lisäksi toivottiin tietoa mahdollisuuksista hyödyntää LCSH-siltauksia. Sovittiin että kootaan aiheet aswiin erilliselle sivulle.

Huomautettiin myös, että iso osa koulutustarpeesta ei liity siirtymään. Pitäisikö koulutustilaisuuden kattaa muutakin kuin siirtymään liittyviä asioita? Seuraava kokous päättää laajemman sisällönkuvailupäivän järjestämisestä.

Ryhmä ottaa mielellään kantaa myös varsinaisiin konversiosuunnitelmiin, ja niitä toivottiin tiedoksi etukäteen. Keskusteltiin myös siitä, onko mahdollista ottaa YSO käyttöön ennen tietokantojen konversiota, mikäli sen aikataulu venyy. Toivottiin tiedotusta etenemisestä jo ennen ontologiakoulutusta esim. Talonmiehen tuokiossa.

6. YSAn kuulumiset

YSA:n termeissä on aikaisempaa enemmän sulkutarkenteita täsmentämässä merkityksiä silloin, kun termi ei ole yksiselitteinen. Suurin osa on noussut esiin YSO-työssä joko Finto-projektissa tai jo FinnONTO-hankkeessa. Merkityseroja on ilmaistu jo aikaisemmin lähinnä ketjurakenteilla, nyt myös ne vaihdetaan sääntöjen mukaisiksi sulkutarkenteiksi. Outi huomautti, että onkin syytä aina tarkistaa käytettävä termimuoto, koska vanhoihin tuttuihin termeihin on tullut tarkenteita. YSA:n asiasanat voi tarkistaa Alephissa Asterin kautta (ctrl+F3). Fennica-kuvailijat korjaavat mahdollisuuksien mukaan tietueita Melindassa. Ilkka

huomautti, että musiikkiterminologia YSAssa elää nyt voimakkaasti, kun MUSAA ollaan yhdistämässä YSAan.

7. Toimintasuunnitelma seuraavalle kaksivuotiskaudelle

Toimintasuunnitelmaan ehdotettiin seuraavia:

- Lajityyppi- ja muotosanaston käyttöönotto
- UDC summaryn käännöksen saaminen valmiiksi
- Kuvailun sujuvoittamisen kehittäminen, esim. auktoriteettien käytön edistäminen myös Melindan ulkopuolella. Tähän liittyy mm. Nimitietopalvelu, ks. [Nimitietopalveluselvitys](#)
- Sisällönkuvailukoulutuksen järjestäminen: aiheina esim. Finnan käyttöliittymän mahdollisuudet ja uudet työvälineet. Ehdotettiin että koulutusta voisi järjestää esim. kehittämispäivän tai klinikan nimellä.
- YSO:n käyttöönotto kuvailussa
- Automaattisen kuvailun kehittämisen seuraaminen. Ehdotettiin myös uutta robotti vs. ihmiset -työpajaa, jossa huomioitaisiin tarkemmin esim. eri kenttien käyttö.
- RDA:n uuden version muutosten vaikutusten seuraaminen ja huomiointi ohjeistuksessa, M-liitteen kommentointi
- Linkitetty data kuvailussa – miten voidaan yhdistää toisiinsa eri tietolähteitä
- Sektoreiden välinen yhteistyö sisällönkuvailun osalta. Keskusteltiin siitä, onko sisällönkuvailuohje myös muille kuin kirjastoille. Todettiin että halutaan mielellään kuulla muiden sektoreiden kantaa ohjeesta ja tietoa heidän omista käytännöistään. Pyydetään museo- ja arkistosektorien edustajia vierailemaan ryhmään, ja mahdollisesti myöhemmin pysyviksi jäseniksi.

8. Toimintakertomus 2017

Katsottiin läpi Tarja Turusen kirjoittama teksti. Toimintakertomus hyväksytään ensi vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

9. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän työryhmien tilannetiedot

Lajityyppi- ja muotosanasto: Sanastokodeiksi sovittiin aikaisemmin slm ja fgf. Todettiin että on kuitenkin parempi käyttää samaa sanastokoodia ja osoittaa kieli sen perässä koodilla: slm/swe ja slm/fin. Tämä ohjeistus lisätään sisällönkuvailuohjeeseen. Toivottiin että sanasto julkaistaisiin pian vuodenvaihteen jälkeen. Myös ohjeistusta sanastokodeista toivottiin pikaisesti, koska YSOa on jo käytetty joissakin organisaatioissa.

Fiktiivisen aineiston työryhmä: Ryhmä ei ole kokoontunut. Sovittiin että ryhmä pitää tilannekartoituskokouksen esim. Skypen välityksellä. Esim. v-osakentän käytöstä olisi hyvä keskustella.

UDK-työryhmä: UDC Summaryn käännös pitää vielä käydä kokonaisuudessaan läpi ja kääntää puuttuvat luokat. Kun käännökset on tehty, se julkaistaan Fintossa. Selvitetään luokituksen täydentämistä niillä luokilla, joita Fennicassa käytetään summaryn ulkopuolelta.

10. Muut asiat

Ei muita asioita.

11. Tiedotusasiat

Tiedoksi [Kuvailustandardiryhmän 22.11.2017](#) kokous sekä [Kuvailustandardiryhmän RDA-pohjaiset kuvailun sujuvoittamis\(keventämis\)ehdotukset](#).

Käsitellään ne seuraavassa kokouksessa. RDA-ohjeen liitteeseen M kaivataan ryhmän kannanottoa.

10. Seuraava kokousaika

Seuraava kokous pidetään 25.1.2018.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.29.